

บทที่ 1

บทนำ

โบราณสถานถือได้ว่าเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร นอกเหนือจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จารึก ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ บันทึกความทรงจำ เป็นต้น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยืนยันถึง ความมีอารยธรรมและความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทยในอดีต โบราณสถานที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าทางจิตใจและเป็นความภาคภูมิใจของชนในชาติ โบราณสถานบางแห่งมีความสำคัญถึงขนาดที่หากมีการทำลาย หรือเสียหายแล้วไม่อาจก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทนของเดิมได้ การคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานจึงมีความสำคัญต่อการรักษาสีงที่มีความสำคัญของชาติไทยนับตั้งแต่อดีตมิให้มีสภาพเสื่อมโทรม ถูกทอดทิ้ง หรือถูกทำลายลงจนไม่สามารถทำให้กลับคืนดังเดิมได้

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งซึ่งปรากฏมีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง และปรากฏอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย อาทิ โบราณสถานในเขตพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ โบราณสถานในเขตพื้นที่เมืองเก่าอยุธยา โบราณสถานในเขตพื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่ โบราณสถานในเขตพื้นที่เมืองเก่าสุโขทัย โบราณสถานในเขตพื้นที่เมืองเก่าลพบุรี เป็นต้น โดยโบราณสถานถือว่ามีคุณค่าและความสำคัญดังนี้

1. ด้านเอกลักษณ์ ทำให้เข้าใจถึงที่มา สถานที่ตั้ง ชนชาติ ความเชื่อ ศาสนา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น พระบรมมหาราชวัง พระมหาธาตุเมืองนครศรีธรรมราช พระธาตุคอกยสุเทพจังหวัดเชียงใหม่ พระธาตุพนมจังหวัดนครพนม เป็นต้น

¹ กรมศิลปากร สำนักโบราณคดี. (2550). *แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับพระสงฆ์*. หน้า 19-21.

2. ด้านวิชาการ เป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ซึ่งเป็นเครื่องแสดงประวัติความเป็นมาของชุมชน และชาติ จึงเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น โบราณสถานในเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3. ด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ เช่น การบริการ ธุรกิจที่พักและโรงแรม การจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

4. ด้านการใช้สอย สามารถใช้ประโยชน์โบราณสถานนั้นสืบเนื่องมาถึงปัจจุบันได้ เช่น ศาลากลางจังหวัดราชบุรี หมู่พระวิมานพระราชวังบวรสถานมงคล(วังหน้า) ปัจจุบันใช้เป็นอาคารจัดแสดงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของกรมศิลปากร จวนเรซิดังกัมปอร์ตจังหวัดตราด ปัจจุบันเป็นที่ทำการสำนักงานคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

5. ด้านสังคม เป็นความภาคภูมิใจ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในสังคมและชาติ มีความสัมพันธ์กับขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี เช่น ประเพณีมัสการพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้งจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

6. ด้านการเมือง โบราณสถานมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ การรักษาอธิปไตย และการสร้างความสามัคคีในชาติ เช่น วัดชลธาราสিংเห หรือวัดพิทักษ์แผ่นดินไทย อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญในการกำหนดเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษในรัชสมัยของพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

7. ด้านสุนทรียศาสตร์ ให้คุณค่าความงามด้านศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม เช่น วัดพระบรมธาตุไชยาจังหวัดสุราษฎร์ธานี วัดพระสิงห์จังหวัดเชียงใหม่ วัดใหญ่สุวรรณารามจังหวัดเพชรบุรี หอไตรวัดทุ่งศรีเมืองจังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

ดังนั้น โบราณสถานจึงมีคุณค่าและความสำคัญทั้งในทางตรงและในทางอ้อม กล่าวคือ ในทางตรงนั้นถือว่าโบราณสถานเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงโบราณคดี ส่วนในทางอ้อมนั้นโบราณสถานมีความงดงามทางศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม ทั้งยังส่งผลก่อให้เกิดการท่องเที่ยว สร้างรายได้ในชุมชน สมควรที่อนุชนรุ่นหลังจะต้องคุ้มครองดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานให้อยู่คู่ประเทศไทยต่อไป

คำว่า “โบราณสถาน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่ง

ประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย² ดังนั้น โบราณสถานจึงเป็นสิ่งก่อสร้างหรือเป็นสถานที่ที่บรรพบุรุษได้สร้างหรือได้ใช้ประโยชน์ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในอดีตและตกทอดเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน โบราณสถานจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรมของชาติที่มีพัฒนาการมาเป็นเวลานานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน³

ปัญหาการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานถือเป็นปัญหาหนึ่งของชาติที่มีความสำคัญถึงขนาดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยมีกระแสพระราชดำรัสสองครั้งด้วยกัน คือ

ครั้งแรกในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2504 มีความดังนี้ “โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และโบราณสถานทั้งหลายนั้นล้วนเป็นของมีคุณค่าและจำเป็นแก่การศึกษาค้นคว้าในทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และโบราณคดี เป็นเครื่องแสดงความรุ่งเรืองของชาติไทยที่มีมาแต่ในอดีตกาล สมควรจะสงวนรักษาไว้ให้คงถาวรเป็นสมบัติส่วนรวมของชาติไว้ตลอดกาล มีผู้กล่าวว่าขณะนี้ได้มีผู้สนใจและหาซื้อโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ส่งออกไปต่างประเทศกันมาก ถ้าต่อไปภายหน้า เราจะต้องไปศึกษา หรือชมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุของไทยเราเองในต่างประเทศ ก็คงเป็นเรื่องที่น่าเศร้าและน่าอับอายมาก เราจึงควรจะชวนช่วย และช่วยกันหาทางรวบรวมโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุของเรา แล้วจัดสร้างพิพิธภัณฑสถาน เก็บรักษาไว้จะเป็นการดีที่สุด”

กระแสพระราชดำรัสครั้งที่ 2 เป็นผลจากเหตุการณ์ระคายพระราชหฤทัยในวโรกาสเสด็จประพาสอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2506 พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นอาคารสมัยใหม่หลังหนึ่งสร้างขึ้นบนที่ซึ่งเคยเป็นซากโบราณสถาน พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสว่า “...การสร้างอาคารสมัยนี้ คงจะเป็นเกียรติสำหรับผู้สร้างคนเดียว แต่เรื่องโบราณสถานนั้นเป็นเกียรติของชาติ อัฐเก่าๆ แผ่นเดียวก็มีค่าควรจะช่วยกันรักษาไว้ ถ้าเราขาดสูญหายไป อัฐเก่าๆ และกรุงเทพฯ แล้วประเทศไทยก็ไม่มี ความหมาย⁴”

² มาตรา 4 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

³ กรมศิลปากร สำนักโบราณคดี. เล่มเดิม. หน้า 11.

⁴ โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (มปป). กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ 16 เรื่องที่ 3 การอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/New/sub/book/book.php?book=16&chap=3&page=t16-3-infodetail02.html>

กระแสพระราชดำริดังกล่าวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแสดงถึงความห่วงใยต่อโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งประชาชนอาจมองไม่เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย นอกจากนี้กระแสพระราชดำริดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของโบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโบราณสถานที่มีใช้เพียงเศษอิฐเก่าเท่านั้น แต่โบราณสถานมีคุณค่าและความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงหลักฐานความเป็นมาของชนชาติเป็นความภาคภูมิใจและเป็นเกียรติแก่ประเทศไทย เพราะหากไม่ปรากฏโบราณสถานตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์แล้ว ประเทศไทยคงไม่มีความหมาย

สำหรับการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานในประเทศไทยเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยราชการหลักสองหน่วยงานคือ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนในการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถาน เนื่องจากในปี พ.ศ.2546 กรมศิลปากรได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน 2 ภารกิจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

1. ภารกิจกิจการบำรุงรักษาโบราณสถานขึ้นพื้นฐานได้แก่ กิจกรรมรักษาความสะอาด ถากถางวัชพืชและกำจัดสิ่งกีดขวาง และการปกป้องคุ้มครองโบราณสถานในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2. ภารกิจการดูแลรักษาโบราณสถานตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กรมศิลปากรกำหนด⁵

นอกจากนี้ยังมีกรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลที่ราชพัสดุซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์เช่น บริเวณคูเมือง กำแพงเมือง

การคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานยังมีองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานเช่น ในเขตพื้นที่เมืองเก่าลพบุรีจะมีชมรมอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรีร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน

⁵สาขนต์ ไพรชาญจิตร. (2548). การจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. หน้า 4.

ในขณะที่โบราณสถานมีอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบที่มีอยู่จำนวนน้อยกว่า ทำให้แหล่งโบราณสถานของไทยอยู่ในช่วงวิกฤติที่กำลังถูกทำลาย ทำให้เสียหาย หรือเสื่อมคุณค่าความสง่างาม เป็นที่น่าวิตกว่าโบราณสถานในประเทศไทยหากถูกทำลายลงเป็นจำนวนมากย่อมทำให้หลักฐานข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ของไทยต้องเสียหายลงไปด้วย

การคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานซึ่งมีทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรภาคเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยอาศัยกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 และกฎหมายหรือกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้บังคับในการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถาน

แต่อย่างไรก็ตาม ในการบังคับใช้กฎหมายก็ยังคงมีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ โดยผู้วิจัยจะขอศึกษาในปัญหาดังต่อไปนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 7 ให้อำนาจอธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และให้มีอำนาจในการกำหนดเขตที่ดินตามที่เห็นสมควร โดยถือว่าเป็นโบราณสถานด้วยนั้น การกำหนดเขตโบราณสถานโดยไม่มีการกำหนดระยะห่างที่แน่นอนก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการบังคับใช้กฎหมายในการกำหนดเขตโบราณสถานว่าควรอยู่ห่างจากตัวโบราณสถานมากน้อยขนาดไหน ปัญหานี้ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยปรากฏว่าได้มีเอกชนปลูกสร้างอาคาร หรือโรงเรียนชิดโบราณสถาน เช่น คูเมือง กำแพงเมือง บริเวณป้อมปราการ เป็นต้น การขุดเจาะกำแพงเมืองเพื่อเป็นทางเดินออกสู่ทางสาธารณะ การออกไปสำคัญสำหรับที่ดินทับแนวคูเมือง นอกจากนี้ยังมีการใช้โบราณสถานเป็นที่ทิ้งขยะอีกด้วย⁶

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ดินอธิบดีกรมศิลปากรประกาศกำหนดเขตโบราณสถานทับซ้อนกับที่ดินของเอกชน

ปัญหาประการที่สอง การที่เอกชนได้ก่อสร้างอาคารสูงจนกระทั่งบดบังทัศนียภาพโบราณสถาน หรือก่อสร้างอาคารติดกับรั้วโบราณสถาน การกระทำได้กล่าวข้อมมีผลทำให้โบราณสถานเกิดเสื่อมคุณค่า เสียความสง่างาม หรือทำให้เกิดทัศนอุจาดแก่โบราณสถานได้

ปัญหาประการที่สาม ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่จะใช้

⁶ ภูธร ภูมะธน. (2534). ความสำคัญของคูเมือง คันดิน กำแพงเมืองลพบุรี ปัญหาการบุกรุกทำลาย และแนวทางแก้ไข. หน้า 44.

ส่งเสริมหรือจูงใจให้เอกชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถาน โดยอาจเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียน หรืออาจจะไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนก็ได้

ปัญหาประการที่สี่ ในการกำหนดโทษกรณีการบุกรุกโบราณสถาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมเสีย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งโบราณสถาน ตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 สำหรับโบราณสถานที่ไม่ขึ้นทะเบียน โทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนโบราณสถานที่ยื่นทะเบียน โทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอัตราโทษที่มีการกำหนดในกฎหมาย แม้จะเป็นการกำหนดอัตราโทษค่อนข้างสูง แต่ยังคงมีการบุกรุกอันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การต้องการชุมชนที่อยู่อาศัย หรือครอบครัวเดิมมีการขยายตัว จึงมีการบุกรุกเพิ่มเติม หรือที่บริเวณแนวคลองเรือก(คูเมืองเดิม) ในเขตพื้นที่เมืองเก่าลพบุรีชาวบ้านมีความต้องการสถานที่นั่งเล่นเนื่องจากภายในบ้านร้อนอบอ้าว จึงได้มีการถมดินออกไปและก่อสร้างสถานที่นั่งเล่น แสดงให้เห็นว่าการกำหนดโทษทางกฎหมายนั้น แม้จะมีอัตราโทษสูง แต่ก็มีปัญหาในทางปฏิบัติโดยเฉพาะการบังคับใช้ ควรหรือไม่ที่จะต้องมีการมาตรการทางกฎหมายอย่างอื่นเพิ่มเติม หรือควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เร่งรัดให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สามารถใช้อนุรักษ์มาตรการทางกฎหมายในการบังคับได้อย่างแท้จริง

ปัญหาประการที่ห้า หน่วยงานที่รับผิดชอบยังขาดการประสานงานกับชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน อันมีผลทำให้การรับทราบข่าวสาร และสะท้อนปัญหาจากภาคประชาชนสู่การแก้ไขหรือในระดับนโยบายไม่สามารถกระทำได้ หรือกระทำไม่ได้โดยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ผู้ศึกษาเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน จึงได้วิจัยปัญหาดังกล่าวจากสภาพความเป็นจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถานว่าขาดประสิทธิภาพเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานอย่างไร และรัฐควรมีมาตรการทางกฎหมายอย่างไรที่ส่งเสริมต่อแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน สภาพบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถานในปัจจุบันเป็นอย่างไร และที่สำคัญหากมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือมีกฎหมายที่รองรับเป็นการเฉพาะแล้วจะเป็นการพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานได้อย่างไร การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงกฎหมายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา และแนวคิดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพที่เกิดขึ้น
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานตามกฎหมายไทยและของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานของไทย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานของไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องจากกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถานของประเทศไทย ปรากฏว่ามีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันคุ้มครอง และควบคุมสิ่งแวดลอมโบราณสถานที่ยังไม่มี ความชัดเจน ไม่สามารถบังคับได้จริง หรือไม่ สามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดมาตรการที่เหมาะสมที่จะช่วยส่งเสริมหรือจูงใจให้สิทธิแก่เอกชนและสิทธิชุมชนร่วมกันอนุรักษ์โบราณสถาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถาน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาข้อมูลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการผังเมืองพ.ศ.2518 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบัญญัติเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถาน เอกสารบทความ หนังสือตำรา แผนที่และผังเมืองลพบุรี ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา คำพิพากษากฎีกา การสัมภาษณ์จากผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องอาทิเช่น สำนักงานศิลปากรที่ 4 จังหวัดลพบุรี กรมโยธาธิการและผังเมืองลพบุรี เทศบาลเมืองลพบุรีและเอกชนซึ่งปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในเขตโบราณสถาน

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ ได้ใช้วิธีการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พพิพัตถสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตำรากฎหมายทั้งในและต่างประเทศ มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานในเขตเมืองเก่าและกรณีศึกษา คำพิพากษาของศาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน รวมถึงการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถาน ทั้งนี้เพื่อทราบข้อเท็จจริง รายละเอียด และข้อคิดเห็นบางประการ

การศึกษาจะใช้วิธีการพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Method) โดยเมื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้แล้ว ก็จะเริ่มวิเคราะห์และวิจารณ์ข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้แก่การอนุรักษ์โบราณสถาน พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานของประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงความเป็นมา และแนวคิดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพที่เกิดขึ้น
2. ได้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานตามกฎหมายไทยและของต่างประเทศ
3. ได้ทราบถึงปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการอนุรักษ์โบราณสถานของประเทศไทย
4. ได้ทราบถึงข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานของประเทศไทย